

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес»

(назва освітньої програми)

на тему: **«ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ПОСЛУГ У БАНКУ»**

Виконавець:

студентка ЦВЗФН

Носкова Д.М.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Кретов Д.Ю.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах формування ресурсної бази українських банків має велике значення для їх ефективної діяльності. Наявність достатньої кількості фінансових ресурсів дозволяє проведення активних операцій для отримання максимального рівня прибутку та диверсифікації ризиків. Одне з головних джерел формування ресурсної бази банку є його депозитні операції. На основі депозитних операцій формується основна частина ресурсів банку, яка виступає джерелом для здійснення активних операцій, тому комплексне дослідження теоретичних і практичних питань, що розкривають зміст підходів до розгляду депозитних операцій банківських установ, механізму їх формування та використання, є важливою та актуальною проблемою сучасного фінансового ринку України.

Для стабільного функціонування банківської установи варто ефективно організувати надання депозитних послуг з подальшим отриманням максимального результату. Саме тому, існують актуальні питання, що потребують подальшого аналізу та вирішення, розробки наукових засад з пошуку шляхів ефективного розвитку організації надання депозитних послуг у банку.

Мета дослідження – формування теоретичних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації надання депозитних послуг у банку.

Завдання дослідження:

- описати сутність депозитних операцій банку та класифікація банківських вкладів;
- дослідити нормативно - правове регулювання надання депозитних послуг у банку;
- проаналізувати сучасний стан ринку банківських депозитів в Україні та в АТ КБ «ПриватБанк» зокрема;
- запропонувати шляхи удосконалення депозитних операцій в АТ КБ «ПриватБанк»;
- обґрунтувати доцільність наданих рекомендацій.

Об'єкт дослідження – фінансово-економічна діяльність банку.

Предмет дослідження - процес надання депозитних послуг у банку на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої у роботі мети використано такі загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання: історичний та аналітичний (при вивченні сутності та структури ринку роздрібних кредитних послуг банків); графічний (для відображення динаміки основних показників діяльності банків в сфері кредитування фізичних осіб); аналізу та синтезу (при оцінюванні сучасного стану кредитування фізичних осіб АТ КБ «ПриватБанк»); факторного та структурно-динамічного аналізу (для розробки рекомендацій щодо удосконалення кредитування населення в банківському секторі України).

Інформаційна база роботи. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, які регламентують діяльність банків, офіційні дані Національного банку України (НБУ), статистичні дані, аналітичні огляди Державної

служби статистики України, Світового банку, матеріали Незалежної асоціації банків України (НАБУ), інформаційно-аналітичних видань, звітність банківських установ, у тому числі і АТ КБ «ПриватБанк» наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, періодичні видання, Інтернет-ресурси.

Публікації. Кретов Д.Ю., Носкова Д.М. Оцінка ефективності депозитної політики АТ КБ «ПриватБанк». X Міжнародна науково-практична конференція «GLOBAL AND REGIONAL ASPECTS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT», (травень 26 – 28, 2024; Копенгаген, Данія). *Scientific Collection «InterConf»*. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/5861>

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменування). Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 25 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи «*Теоретичні основи організації депозитних операцій в банку*» розглянуто сутність депозитних операцій банку та класифікація банківських вкладів, нормативно-правове регулювання надання депозитних послуг банками та методи оцінки ефективності депозитних операцій.

У другому розділі «*Оцінка організації депозитних операцій банками України на сучасному етапі*» досліджено сучасний стан ринку банківських депозитів України та місце АТ КБ «ПриватБанк» на ринку депозитних послуг, надана оцінка ефективності депозитних продуктів АТ КБ «ПриватБанк».

У третьому розділі «*Удосконалення організації надання депозитних послуг банку*» наведено зарубіжний досвід організації надання банківських депозитних послуг, можливості його використання в Україні та надані шляхи удосконалення організації депозитних операцій в АТ КБ «ПриватБанк».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі.

1. Дослідження теоретичних засад організації депозитних операцій в комерційному банку показало наступне.

1) Депозитні операції, що здійснюються комерційними банками, відображаються у пасивах бухгалтерського балансу. Депозитні операції у пасивах балансу комерційного банку займають основну частку. Відомо, що якість управління банком визначається за допомогою його ефективного управління пасивами, тобто від того, наскільки ефективно банк здійснює управління депозитними коштами настільки ефективно проводиться управління банком загалом. Вважаємо доцільним надати власне визначення депозитної операції, як операції банку щодо залучення грошових коштів у готівковій або безготівковій формі, в національній чи іноземній валюті або банківських металів вкладників на депозитні рахунки на умовах укладеного договору та відповідно до чинного законодавства України.

2) Залучені кошти юридичних та фізичних осіб банки розміщують на депозити. Отже під вкладом (депозитом) будемо розуміти повну передачу коштів з зобов'язанням повернення, що супроводжується свободою одержувача до їх розпорядження. В даний час спектр депозитних операцій, що проводяться банками надзвичайно широкий. Згідно з потребами клієнтів банки пропонують різні види депозитних рахунків, що відрізняються один від одного за багатьма ознаками. Кожен депозитний продукт має унікальні властивості, які доцільно враховувати при визначенні цільової клієнтської аудиторії. Виявлення суттєвих критеріїв класифікації депозитних операцій дозволяє визначити особливості депозитної політики комерційних банків у сфері залучення ресурсів

3) Прийнята у банківській практиці класифікація депозитних операцій дуже різноманітна. Класифікація депозитних операцій має вкрай важливе значення для банку, оскільки саме на її основі проводиться структурний аналіз депозитних операцій, необхідний для визначення ступеня ліквідності комерційного банку, диверсифікації його пасивів, відповідності пасивів та активів за термінами тощо. Класифікувати депозитні операції можна за різним критерієм. Найбільш часто депозитні операції діляться за: категоріям вкладників; видам вкладів; призначенням; термінами; способом виникнення; сплачуваними відсотками; економічного змісту; техніці оформлення; наявності пільг під час проведення депозитних операцій; ступеня ліквідності; режиму використання рахунку; наявності обмежень; умов внесення та вилучення.

4) Нормативно-правове регулювання відносин між банком та його вкладниками набуває важливого значення, оскільки саме нормативно-правові акти регламентують можливості, права та обов'язки як банківських установ, так і вкладників. Депозитні операції в нашій країні регламентуються рядом Законів та підзаконних актів, а саме: Цивільним та Господарським кодексами України, Законами України «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні послуги», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», Положенням НБУ про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку та рядом інших нормативних актів.

5) Залучені кошти банку повинні бути не лише збережені, але й повернені з приростом, який є часткою загального приросту авансованої вартості. Якщо депозитна політика комерційного банку забезпечує його сталий розвиток, її слід визнати ефективною. Саме тому нами пропонується методика оцінки ефективності депозитної політики комерційних банків, розроблена на основі ряду методик вітчизняних науковців.

2. З аналіз організації депозитних операцій в банках України на сучасному етапі визначено.

1) Аналіз банківського ринку депозитних послуг в Україні показав, що:

– проведений аналіз свідчить, що нині спостерігається ситуація, коли сума депозитів зростає за секторами економіки, у розрізі видів валют та строків погашення, а вартість за їх користування зменшується. На протязі 2016 – 2023 року обсяг депозитних коштів на рахунках банківської системи за різними секторами економіки зріс у три рази;

– при цьому строкові депозити втрачають свою популярність, що пов'язано із низькою премією за строковість, отож частина коштів на поточних рахунках клієнтів зростає. Порівнюючи середньорічні процентні ставки за депозитами юридичних та фізичних осіб, зауважимо, що ставки для корпоративних клієнтів по банківській системі України вище, ніж ставки домашнім господарствам, в 2023 році процентна ставка для строкових вкладів юридичних осіб в середньому по банківському сектору складала 10,6%, а по вкладах фізичних осіб – 8,3%;

– за свідченнями Національного банку України, привабливіші процентні ставки за гривневими депозитами у порівнянні з валютними депозитами сприяли збільшенню коштів у вклади в національній валюті. Як наслідок, частка гривневих коштів на вимогу за досліджуваний період зросла значно більше, ніж вклади в іноземній валюті.

2) Аналізуючи стан депозитних операцій АТ КБ «ПриватБанк», визначено:

– АТ КБ «ПриватБанк» є лідером банківського ринку країни. Станом на початок 2024 року частка АТ КБ «ПриватБанк» в банківській системі складає: за обсягом активів – 25%, з них за обсягом наданих кредитів клієнтам – 13,9 %; за обсягами зобов'язань – 23,0%, з них за обсягом залучених коштів клієнтів – 22,6 %; за обсягами власного капіталу – 28,1%; за кількістю відділень – 22%;

– показники прибутковості банку були вищими за показниками в цілому по банківській системі України. Таким чином, можна стверджувати, що АТ КБ «ПриватБанк» є високоприбутковим та високорентабельним банком;

– аналіз структури депозитних коштів банку показав, що

а) кошти клієнтів банку складаються станом на початок 2024 року складаються з коштів фізичних осіб на 72% і коштів корпоративного сектору на 28%, за досліджуваний період кошти юридичних осіб зросли на 7 в.п., а фізичних осіб знизилась на такий же відсоток;

б) в коштах на вимогу станом на 2024 рік також переважають кошти фізичних осіб (31,5% кошти корпоративних клієнтів, 68,5% - кошти домогосподарств);

в) структура строкових депозитів АТ КБ «ПриватБанк» станом на початок 2024 року складається з 85% вкладів фізичних осіб, та 15% вкладів юридичних осіб. За досліджуваний період частка вкладів фізичних осіб знизилась на 5 в.п., вкладів корпоративних клієнтів зросла на 5%;

г) за галузями економіки, більшу частку коштів на депозити АТ КБ «ПриватБанк» залучає зі сфери послуг –38,6 % станом на початок 2024 року, на другому місці – виробництво (25,2 % станом на початок 2024 року), на третьому – торгівля (23,1% станом на початок 2024 року). За досліджуваний період (з 2019 року по 2023 рік) структура коштів корпоративних клієнтів за галузями економіки не змінилась;

д) АТ КБ «ПриватБанк» має не тільки найбільшу частку вкладників – фізичних осіб в банківській системі України, но й самий великий за розміром депозитний портфель домогосподарств. Так, обсяг коштів фізичних осіб, що розміщені в банку станом на початок 2024 року складає 37% депозитного портфелю домогосподарств банківської системи і 29% депозитного портфелю домогосподарств банківської системи в іноземній валюті.

е) АТ КБ «ПриватБанк» пропонує своїм корпоративним та індивідуальним клієнтам різноманітні депозитні продукти.

3) Аналіз ефективності депозитної політики АТ КБ «ПриватБанк» свідчить, що ва є ефективною. За рейтингом лояльності вкладників на початок 2024 року АТ КБ «ПриватБанк» займає третю позицію серед 63 банків України поступаючись таким банкам як АТ «Укрсиббанк», АТ «Райффайзен Банк Аваль». Не зважаючи на високий рівень організації депозитних операцій в АТ КБ «ПриватБанк» вони потребують подальшого удосконалення.

3. Досліджуючи удосконалення організації надання депозитних послуг в банках України, зазначимо.

1) З послабленням валютних обмежень у липні 2022 року фізичні особи отримали можливість купувати іноземну валюту для розміщення в банках строкових депозитів, тому строкові депозити в іноземній валюті почали зростати. Банки зберігають усі валютні кошти, залучені від населення у високоякісних ліквідних активах. Збільшення частки зарплати військових у сукупних доходах і заощадженнях населення визначено концентрацію притоку державних коштів у державних банках, які обслуговують відповідні облікові записи. Також значно зріс попит фізичних осіб на державні цінні папери, але обсяги цих інвестицій ще досить малі порівняно з іншими заощаджувальними інструментами.

2) Водночас банківський депозит користується попитом у фізичних осіб, оскільки є менш ризиковим інструментом порівняно з іншими інструментами інвестування. Це пояснюється, перш за все, існуванням Фонд гарантування вкладів, до якого входять усі українські банки. Долучився і АТ «Ощадбанк». Залучення коштів громадян на депозити є актуальною та важливою справою, адже завдяки цьому кошти, які раніше були поза господарським обігом, починають «рухатися» і працювати не тільки на їхнього власника, а й для економіки країни, для поповнення державного бюджету за рахунок пасивних доходів та податку, розширюють кредитні можливості банківської системи тощо.

3) Загалом, кожен банк зацікавлений в збільшенні обсягу депонованих коштів, які тимчасово перебувають у його розпорядженні. Для цього йому потрібно постійно вдосконалювати існуючі та впроваджувати нові форми та методи роботи з клієнтами, залучати різні категорій інвесторів шляхом проведення науково-аналітичної роботи, активно використовують маркетинг, проводити рекламні кампанії, розширювати ділові контакти з клієнтами тощо.

4) За результатами проведеного в роботі дослідження стану розвитку в депозитного ринку в Україні пропонуємо наступні пріоритетні напрямки вдосконалення банківських депозитних операцій, в тому числі і в АТ КБ «ПриватБанк»:

– відновлення довіри вкладників в банках: посилення безпеки внесків коштів через вдосконалення законодавчого регулювання; забезпечення фінансової стабільності і надійності банків; систематичний моніторинг банківської діяльності.

– модернізація депозитних продуктів на основі сучасних запитів: підвищення рівня обслуговування клієнта, забезпечуючи максимально зручні форми депозитного обслуговування; впровадження та оновлення сучасних нових цифрових технологій в банківський сектор.

– стимулювання інтересу клієнтів до розміщення коштів на депозитах: комплексне обслуговування клієнтів шляхом надання додаткових видів послуг для депозитів; застосування маркетингових методів мотивації клієнтури.

Реалізація запропонованих заходів щодо вдосконалення депозитних операцій призведе до збільшення строкових, стабільних депозитів у ресурсній базі банків, а це, відповідно, сприятиме збільшенню ефективності банківської системи в цілому.

АНОТАЦІЯ

Носкова Д.М. «Організація надання депозитних послуг у банку»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес»,

Одеський національний економічний університет - Одеса, 2024

У роботі розглядаються теоретичні основи організації депозитних операцій комерційних банків. За результатами проведеного дослідження у першому розділі розглянуто сутність депозитних операцій, їх класифікацію та методики оцінки ефективності.

Проаналізовано сучасний стан та тенденції розвитку ринку банківських депозитів в Україні. Проведена оцінка місця АТ КБ «ПриватБанк» на ринку депозитних послуг та ефективність депозитної політики банку.

Запропоновано шляхи подальшого удосконалення депозитних операцій комерційних банків України в умовах воєнного стану.

Ключові слова: банк, вклад, депозит, депозитна операція, ефективність, АТ КБ «ПриватБанк», удосконалення

ANNOTATION

Noskova D.M. "Organization of provision of deposit services in the bank"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 072 «Finance, Banking and Insurance»

for the educational program " International banking business "

Odessa National Economic University - Odessa, 2024

The paper examines the theoretical organization of deposit operations of commercial banks. According to the results of the research, the essence of deposit operations, their classification and efficiency assessment methods are considered in the first chapter.

The current state and development trends of the market of bank deposits in Ukraine are analyzed. An assessment of the place of JSC CB "PrivatBank" in the market of deposit services and the effectiveness of the bank's deposit policy was carried out.

Ways of further improvement of deposit operations of commercial banks of Ukraine in the conditions of martial law are proposed.

Keywords: bank, deposit, deposit, deposit operation, efficiency, JSC CB "PrivatBank", improvement